Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Livia Mitrofan)
Dosarul nr. 2a-3883/23
(2-20109157-02-2a-13102023)

D E C I Z I E

13 martie 2024 mun. Chișinău
Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Vitalie Cotorobai și Viorica Mihaila
Grefierii Eduard Lungu, Cristian Adam

examinând în ordine de apel, în ședință publică, cererea de apel declarată de apelanta Mariana Grama, reprezentată de avocatul Valeriu Pelin, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 iunie 2023, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării al Republicii Moldova împotriva Marianei Grama, Victor Grama, Mihaela Grama, Vlad Grama cu privire la evacuarea forțată din locuința de serviciu,

c o n s t a t ă:

Pretențiile reclamantului:

La 08 septembrie 2020, Ministerul Apărării al RM a depus cerere de chemare în judecată către Grama Mariana, solicitând evacuării pârâtei, împreună cu membrii familiei sale, din apartamentul de serviciu *****, fără acordarea altui spațiu locativ.

În motivarea cererii de chemare în judecată s-a invocat că, în baza ordinului de repartiție nr.62 din 13 februarie 2016, Marianei Grama i-a fost repartizată locuință de serviciu în *****, cu suprafața totală de 63,2 m^2, cu componența familiei - 3 persoane, iar între Departamentul dotări al Ministerului Apărării (Agenția Asigurare Resurse și Administrare Patrimoniu a Ministerului Apărării), în calitate de locator și Grama Mariana, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de locațiune nr. 3/62 din 13 februarie 2016.

În context, reclamanta a invocat că, potrivit punctului 6.1 din contractul de locațiune nr. 3/62 din 13 februarie 2016, termenul de locațiune a constituit durata contractului de îndeplinire a serviciului militar/realizării contractului individual de muncă sau pe durata exercitării funcției.

Ulterior, în temeiul ordinului Ministrului Apărării nr. 183 din 25 noiembrie 2019, Grama Mariana a fost exclusă din tabelul nominal al instituției militare, datorită trecerii în rezervă.

Totodată, la 18 noiembrie 2019, pârâta a înaintat un raport Ministrului Apărării al RM, prin care a solicitat permisiunea de a locui în apartamentul de serviciu, în legătură cu trecerea în rezervă, iar prin răspunsul Ministerului Apărării nr. 11/1333 din 29 noiembrie 2019, pârâtei i-a fost explicat despre imposibilitatea realizării solicitării înaintate, fiind indicate actele normative de rigoare ce reglementează regimul juridic privind acordarea spațiului locativ de serviciu, în care se conțin norme imperative ce interzic acest fapt.

De asemenea, reclamanta a mai menționat că, prin scrisoarea Ministerului Apărării al RM nr. 11/256 din 20 februarie 2020, recepționată la 26 februarie 2020 conform avizului de recepție, pârâta a fost notificată despre faptul că urma să elibereze benevol locuința de serviciu deținută, cu achitarea tuturor serviciilor comunale și necomunale și că, în caz contrar, gestionarul blocului locativ își va rezerva dreptul de a se adresa în instanța de judecată în vederea evacuării forțate.

Cu toate acestea, deși termenul de 3 luni a expirat la 25 februarie 2020, până la data depunerii cererii pârâta nu a eliberat benevol locuința de serviciu.

În acest sens, reclamanta a remarcat că, pârâta a fost notificată repetat, prin scrisoarea nr. 11/565 din 07 mai 2020, în vederea eliberării benevole a locuinței de serviciu repartizată, însă și de această dată, pârâta nu a predat apartamentul de serviciu deținut.

Aprecierea primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 iunie 2023, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării al RM și, s-a evacuat Grama Mariana, Grama Vlad, Grama Mihaela și Grama Victor, din imobilul - apartamentul *****, numărul cadastral ***** fără acordarea altui spațiu locativ.

Argumentele apelantului:

La 03 iulie 2023, Grama Mariana, prin intermediul avocatului Valeriu Pelin, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 iunie 2023, iar la 12 decembrie 2023, a depus apel motivat solicitând casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării al RM să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea cererii de apel, s-a indicat că concluziile primei instanțe sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, iar normele de drept material și de drept procedural au fost interpretate și aplicate eronat.

Astfel, apelanta a menționat că, prin Dispoziția Guvernului RM nr. 283 din 19

noiembrie 2019, a fost numită în funcția de ***** al Ministerului Afacerilor Interne al RM, începând cu 20 noiembrie 2019, dar a fost concediată din Ministerul Apărării mai târziu. În context, apelanta a remarcat că funcția de ***** al Ministerului Afacerilor Interne al RM este nomenclatura Guvernului și ea nu putea să refuze numirea dată.

De asemenea, apelanta a menționat că, Ordinul Ministrului apărării nr. 183 din 25 noiembrie 2019, nu i-a fost adus la cunoștință, dar l-a primit abia la 03 iunie 2020.

Suplimentar, apelanta consideră că în conformitate cu art. 47 alin. (1) din Constituția RM, prevederile Legii RM nr. 162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor în coroborare cu Codul Muncii, precum și a Hotărârii Guvernului nr. 941 din 17 august 2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate precum și a Hotărârii Guvernului nr. 1449 din 24 decembrie 2007 privind carnetul de muncă, ea fiind pensionată pe linia Ministerului Apărării, urmează să beneficieze în continuare de dreptul la spațiul locativ.

În aceeași ordine de idei, apelanta a menționat că a dobândit dreptul la spațiul locativ conform legii, însă prin retragerea acestui drept, a fost încălcat principiul de bază a Legislației naționale și internaționale – speranța legitimă.

Complementar, apelanta a remarcat că, prima instanță s-a expus în mod superficial asupra argumentelor împotriva cererii de chemare în judecată, iar motivarea hotărârii constituie o concluzie generalizată, deși era obligată să se pronunțe asupra tuturor pretențiilor invocate de părți.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 26 iunie 2023, iar apelul a fost depus la 03 iulie 2023, Colegiul atestă că apelul este depus în termenul legal.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

La ședința de judecată, reprezentantul intimatului Ministerul Apărării al RM – Negruța Mihai, a susținut argumentele expuse în referință solicitând respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

Apelanta Grama Mariana, sau reprezentantul acesteia, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat și nu au înaintat cerere de amânare sau examinare în lipsă, deși procedura de citare legală a fost respectată, condiții în care, în conformitate cu prevederile art. 379 din Codul de procedură civilă, instanța de apel a dispus

examinarea pricinii în lipsa părților absente.

Aprecierea instanței de apel:

Ascultând explicațiile participanților prezenți la proces, și analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare aplicabile speței în cauză, instanța consideră că cererea de apel declarată de Întreprinderea cu Capital Străin ”REFORMA ART” Societate cu Răspundere Limitată, este neîntemeiată și urmează a fi respinsă din următoarele motive.

În conformitate cu art. 373 din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

După cum rezultă din materialele dosarului, din 07 martie 1997, Grama Mariana a fost încadrată în serviciul militar la Ministerul Apărării, iar potrivit ordinului de repartiție nr. 62 din 12 februarie 2016, Marianei Grama (angajată a Forțelor Armate), i-a fost repartizat *****, cu drept de a se instala împreună cu familia – soțul Grama Victor și copiii Grama Mihaela și Grama Vlad.

Drept urmare, la 13 februarie 2016 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 3/62 între Grama Mariana (în calitate de locatar) și Ministerul Apărării (în calitate de locator), fiind întocmit corespunzător și actul de predare-primire a locuinței *****.

Ulterior, conform Ordinului Ministerului Apărării al RM nr.183 din 25 noiembrie 2019, ***** Grama Mariana Tudor, a fost eliberată din serviciul militar prin contract și trecută în rezervă, iar începând cu 25 noiembrie 2019 s-a exclus din tabelul nominal al aparatului central al Ministerului Apărării, de la

toate categoriile de drepturi și se îndreaptă pentru a fi trecută în evidența militară în Centrul militar al mun. Chișinău.

Totodată, potrivit materialelor cauzei, Grama Mariana a înaintat un raport Ministrului Apărării solicitând aprobarea locuirii sale și a familiei în apartament, până la asigurarea cu spațiu locativ de către stat, iar conform răspunsului nr. 11/1333 din 29 noiembrie 2019, Ministerul Apărării i-a comunicat despre imposibilitatea soluționării problemei asigurării cu locuință, fiind atenționată că urmează să se conformeze prevederilor legale și să elibereze locuința în termen de 3 luni din momentul emiterii ordinului privind excluderea din lista nominală a instituției militare, cu achitarea plăților pentru toate serviciile comunale și necomunale utilizate până la data respectivă.

La caz, invocând că Grama Mariana nu și-a respectat obligațiunile de predare a bunului imobil conform condițiilor legale, și nici după preavizarea în procedura prealabilă, Ministerul Apărării a înaintat prezenta acțiune, iar prin hotărârea din 26 iunie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a admis cererea de chemare în judecată și a evacuat-o pe Grama Mariana împreună cu membrii familiei sale din apartamentul *****, fără acordarea altui spațiu locativ.

Analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de apel ajunge la concluzia că soluția primei instanțe este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate la dosar, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită.

În materie de drept, Colegiul civil reține că, în conformitate cu prevederile art.21, alin.(2) și (3) al Legii cu privire la statutul militarilor nr.162/2005, Militarul prin contract care nu dispune de locuință în garnizoana respectivă, împreună cu membrii familiei sale, beneficiază de locuință de serviciu pentru perioada de activitate, conform normelor stabilite de legislația în vigoare, dacă unitatea militară în care acesta își îndeplinește serviciul militar deține locuințe de serviciu libere. Locuința de serviciu repartizată militarului nu poate fi înstrăinată sub nici o formă. In caz de eliberare din serviciul militar prin contract, militarul este obligat să elibereze locuința de serviciu într-un termen de 3 luni, indiferent de perioada aflării în serviciul militar

Potrivit pct.9 din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar prin contract în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.941/2006, perioada aflării cetățeanului în serviciul militar se calculează din data în care acesta, prin ordinul comandantului centrului militar, este încorporat sau încadrat în serviciul militar și trimis în unitatea militară și până la data în care militarul, prin ordinul de zi al comandantului unității militare, este radiat din tabelul nominal al structurii (unității) militare în legătură cu eliberarea din serviciul militar, decesul (moartea), declararea militarului dispărut fără urmă, în conformitate cu prezentul Regulament și cu legislația în vigoare.

Conform pct.2 al Regulamentului cu privire la modul de acordare a locuințelor de serviciu administrate de către Ministerul Apărării și unitățile militare ale Armatei Naționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.874 din 22 decembrie 2015, prin locuință de serviciu se subînțelege locuința acordată în locațiune, în condițiile legii, militarilor prin contract și angajaților civili ai Armatei Naționale, pe perioada îndeplinirii serviciului militar/realizării contractului individual de muncă sau pe durata exercitării funcției.

Potrivit pct. 28 din Regulamentul menționat, cu modificările de rigoare în vigoare la data apariției problemei în litigiu, în caz de eliberare din serviciul militar prin contract/întrerupere a contractului individual de muncă, locatarii sunt obligați să elibereze locuința de serviciu împreună cu membrii familiei în termen de 3 luni, indiferent de perioada aflării în serviciul militar. În caz contrar, ei urmează să fie evacuați silit în modul prevăzut de legislația în vigoare.

Suplimentar, conform art. 22 alin. (1) din Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015, cu privire la locuințe, după expirarea termenului de valabilitate a contractului de locațiune a locuinței de serviciu, locatarul și membrii familiei sale, precum și foștii membri ai familiei trebuie să elibereze locuința în termen de până la 3 luni, în caz contrar ei urmează să fie evacuați pe cale judiciară.

La caz, Colegiul civil reiterează că, potrivit Ordinului Ministerului Apărării al RM nr.183 din 25 noiembrie 2019, raporturile dintre Ministerul Apărării și Grama Mariana au încetat, ultima fiind exclusă din tabelul nominal al aparatului central al Ministerului Apărării de la toate categoriile de drepturi.

Respectiv, este apreciată ca întemeiată concluzia primei instanțe cu referire la pierderea dreptului de către Grama Mariana, de a locui în continuare în *****, care aparține cu drept de proprietate Statului Republica Moldova, fiind în gestiunea economică a Ministerului Apărării a Republicii Moldova, or, potrivit punctului 6.1 din contractul de locațiune nr. 3/62 din 13 februarie 2016, încheiat între Grama Mariana (în calitate de locatar) și Ministerul Apărării (în calitate de locator), termenul de locațiune a constituit durata contractului de îndeplinire a serviciului militar/realizării contractului individual de muncă sau pe durata exercitării funcției.

Cu referire la criticele apelantei despre perioada în care i-a fost adus la cunoștință Ordinul Ministrului apărării nr. 183 din 25 noiembrie 2019, și faptul că, fiind pensionată pe linia Ministerului Apărării, urmează să beneficieze în continuare de dreptul la spațiul locativ, Colegiul civil menționează că, Grama Mariana a contestat ordinul respectiv, însă prin hotărârea Judecătoriei Chișinău s. Rîșcani din 21 octombrie 2021 (menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2022), cererea de chemare în judecată a fost respinsă.

De asemenea, potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2013 (rămasă în vigoare după încheierea Curții Supreme de Justiție din 10 aprilie

2014), a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Grama Mariana împotriva Ministerului Apărării a RM privind obligarea asigurării acesteia și a membrilor familiei cu spațiu locativ. De altfel, Legea cu privire la statutul militarilor cu modificările în vigoare din 18 decembrie 2009, nu instituie obligația Ministerului Apărării de a asigura cu spațiu locativ militarii.

În sensul celor expuse supra și prisma prevederilor art.123 alin.(2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil atestă netemeinicia concluziei apelantei Grama Mariana, precum că poate pretinde de la Ministerul Apărării acordarea spațiului locativ, în condițiile în care a fost eliberată din serviciul militar și încetat raportul de muncă.

Mai mult ca atât, Colegiul civil remarcă faptul că, potrivit art. 22 alin. (2) din Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015, cu privire la locuințe, nu pot fi evacuați în decursul a 3 ani din locuințele de serviciu fără acordarea altei locuințe persoanele **care nu dispun de locuință pe teritoriul Republicii Moldova** și care: a) au devenit persoane cu dizabilități severe, accentuate sau medii în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu; b) au atins vârsta de pensionare și locuiesc singure în locuința de serviciu; c) sunt membri ai familiei angajatului căruia i-a fost acordată locuința de serviciu și care a decedat în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu; d) sunt persoane singure care locuiesc împreună cu copiii minori.

Cu toate acestea, pe lângă faptul că Grama Mariana nu deține un post în cadrul Ministerului Apărării a RM, Colegiul civil menționează că, potrivit materialelor cauzei, apelanta dispune cu drept de proprietate de bunuri imobile (casă de locuit), respectiv prin prisma legislației locative nu poate pretinde de ai fi acordat apartament departamental.

Complementar, Colegiul civil consideră irelevant aspectul invocat de apelantă, cu referire la transferul acesteia în Ministerul Afacerilor Interne, or, potrivit Ordinului Ministerului Apărării nr. 183 din 25 noiembrie 2019, colonelul Grama Mariana a fost eliberată din serviciu militar prin contract și trecută în rezervă, potrivit Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, în baza pct. 140 lit.m) (*la inițiativa personală a militarului*), fiind exclusă din tabelul nominal al aparatului central al Ministerului Apărării, de la toate categoriile de drepturi.

În concluzie, cu referire la argumentele din cererea de apel despre lipsa de motivare a hotărârii atacate cu apel și neelucidarea aspectelor expuse în combaterea acțiunii depuse de Ministerul Apărării, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele

care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

În acest sens, Colegiul civil remarcă faptul în instanța de apel nu au fost stabilite circumstanțe care ar determina anularea actului judecătoresc, or, apelanta a făcut o sinteză a circumstanțelor de fapt ale pricinii raportate la normele legale, care se referă la împrejurările deja constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că ”. . . art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în cererile de apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, care ar duce la anularea actului judecătoresc atacat cu apel.

Astfel, dat fiind că argumentele apelantei sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeiuri legale pentru casarea hotărârii contestate, Colegiul conchide că apelul declarat este nefondate și pasibil de a fi respins.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e :

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelanta Mariana Grama, reprezentată de avocatul Valeriu Pelin.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 26 iunie 2023.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței: Ana Panov

Judecătorii: Vitalie Cotorobai

Viorica Mihaila